

Płeć i pochodzenie a stosunek do wyrażania czułych słów w bliskich związkach.

WOJCIECH ORONOWICZ^{1,3}, JULIA PLESZKA¹, JOANNA NERKO¹, BETTINA BEGNER²

1 - Instytut Psychologii, Uniwersytet Jagielloński

2 - Slavisches Institut, Universität zu Köln

3 - Stowarzyszenie Naukowe Psychologia i Seksuologia LGBT

wojciech.oronowicz@snps.pl, julia.pleszka@gmail.com, joanna.nerko@snps.pl, bettina.begner@gmail.com

Abstrakt

Partnerzy romantyczni posługują się czułymi słowami, które mają dla nich specjalne znaczenie. Ten fakt jest powszechnie znany badaczom, ale do tej pory nie zbadano, czy i jak płeć oraz kraj pochodzenia mogą wpływać na stosunek do używania czułych słów w bliskich związkach. Przeprowadzono porównanie międzygrupowe 66 Polaków i Polek z grupą 32 Niemców i Niemek, analizując stosunek uczestników badania do używania czułych słów w bliskich związkach. Wyniki wskazują na istnienie wielu różnic pomiędzy badanymi grupami, pozwalającymi przypuszczać, że istnieją pewne różnice w stosunku do roli wyrażania czułych słów w bliskich związkach w różnych grupach kulturowych.

Słowa kluczowe: bliskie związki, czułe słowa, wyrażanie czułości, różnice międzykulturowe

Abstract

Romantic partners tend to use tender words, which have a special meaning for them. This fact is well-known to the researchers, however, the influence of the sex and the country of origin on the use of tender words in close relationships has not been studied so far. Comparison between groups of 66 Poles and 32 German men and women has been performed. Our goal was to analyze the attitude of the participants towards the use of tender words in close relationship. Our results revealed many differences between the groups, which leads to a supposition that there are differences in the role of tender words in close relationships among different cultures.

Key words: close relationships, tender words, tenderness, cultural differences

1. Wprowadzenie.

Rola czułych słów w bliskich związkach wydaje się być niedoceniona i niedostatecznie poznana, jednak badania nad czułymi słowami w bliskich związkach rozpoczęły się już w drugiej połowie XX wieku. Wykazano, że pary usatysfakcjonowane ze swoje związku mają tendencję do modyfikowania języka, jakim się posługują (por. Wojciszke, 1994), używając przy tym słów, które mają specjalne znaczenie, niezrozumiałe dla osób z zewnątrz (Navran, 1967; za: Morelock, 2005). Przez pojęcie czułych słów można rozumieć specyficzne słowa używane głównie w bliskich związkach (np. „misiu”, „skarbie”) lub słowa powszechnie stosowane nie tylko w kontekście bliskiej relacji, ale w tym wypadku wymawiane w pełen troski sposób.

Nie przedstawiono rzetelnych badań nad czułymi słowami stosowanymi przez polskie pary. Możliwe jest jednak odniesienie się do badań anglosaskich poruszających tę

tematykę. Według badań najczęściej stosowane jest nadawanie pseudonimów swoim partnerom (Hopper, Knapp i Scott, 1981; za: Morelock, 2005). Jako przykładowe pseudonimy można wymienić „Spaghetti Head” czy „Kitten-Snuffy”. Wspomniane zdrobnienia nie mogą zostać przetłumaczone na język polski, ponieważ idiomy angielskie nie mają one swoich polskich odpowiedników. Partnerzy zmieniają czy zdrobniają swoje imiona oraz nadają pseudonimy, które są powiązane z ich wyglądem fizycznym lub zajęciami.

Spersonalizowane czułe słowa skierowane do partnera w bliskim związku (zmiana imienia danej osoby, nadanie jej pseudonimu) używane publicznie mogą wywołać zakłopotanie u obu partnerów (Little i Gelles, 1975). Z drugiej strony partnerzy używają również specjalnych wyrażen umożliwiających zakomunikowanie swojemu partnerowi tego, co mogłoby być

nieodpowiednie do wyrażenia publicznie (Hopper, Knapp i Scott, 1981; za: Morelock, 2005). W tym wypadku słowa wypowiedane przez partnerów są rodzajem pewnego kodu możliwego do odczytania tylko przez nich. Przykładowo, jeżeli osoba w bliskim związku chciałaby dać do zrozumienia swojemu partnerowi, że zobaczyła osobę niezorganizowaną, to może użyć wyrażenia „motz”.

Wszystkie te zjawiska mogą być traktowane jako przejaw komunikacji idiosynkratycznej. Określenie to oznacza specyficzny rodzaj komunikatów posiadających specjalne znaczenie dla danej osoby lub grupy osób. Wykazano, że używanie komunikacji idiosynkratycznej wiąże się z pozytywnym wpływem na bliskie relacje, niezależnie od częstotliwości aktów tej komunikacji (Morelock, 2005). W tym samym badaniu wykazano, że używanie tego rodzaju komunikacji było pozytywnie związane z poczuciem bliskości pomiędzy partnerami.

Czułe słowa w bliskich związkach oraz komunikacja idiosynkratyczna często służą ekspresji emocji (Hopper, Knapp i Scott, 1981; za: Morelock, 2005). Takie wyrażenia mogą służyć okazywaniu miłości, prawieniu komplementów, dodawaniu otuchy, czy też wyrażaniu niezadowolenia z zachowania partnera.

Jeżeli przyjąć, że stosowanie czułych słów w bliskich związkach jest bezpośrednio związane z wyrażaniem uczuć, to należałoby się zwrócić ku pojęciu inteligencji emocjonalnej. Jej wpływ na funkcjonowanie bliskich relacji jest powszechnie znany i dobrze udokumentowany. Inteligencja emocjonalna koreluje dodatnio z jakością związków międzyludzkich (Ciarrochi, Chan i Caputi, 2000), jak również wiąże się z większą satysfakcją ze związku (Brackett, Warner i Bosco, 2005).

Warto także zwrócić uwagę na różnice międzypłciowe. Powszechnie akceptowane stanowisko naukowe głosi, że pomiędzy kobietami i mężczyznami występuje znacznie więcej podobieństw niż różnic, jednak w wybranych obszarach można zaobserwować istotne różnice międzypłciowe. W kontekście językowym stwierdzono, że kobiety w porównaniu

do mężczyzn częściej stosują mowę wspólnotową, obejmującą m.in. rozmowy o uczuciach ($d=0,12$), natomiast mężczyźni w porównaniu do kobiet częściej używają mowy asertywnej związanej z udzielaniem praktycznych informacji ($d=0,09$; Leaper i Ayres, 2007). Kobiety w porównaniu do mężczyzn częściej zwracają się do kobietom ($d=0,37$), a rzadziej do mężczyzn ($d=0,13$; Dindia i Allen, 1992). Należy zwrócić uwagę na to, że zaobserwowane różnice są niewielkie, szczególnie w przypadku różnic w stosowaniu mowy wspólnotowej i asertywnej.

Różnice międzypłciowe stwierdzono również w wynikach testu inteligencji emocjonalnej zgodnie z modelem zdolnościowym Mayera i Saloveya (1997). W badaniach dotyczących opracowania psychometrycznego Kwestionariusza Inteligencji Emocjonalnej INTE, zaobserwowano, że kobiety uzyskują wyższe wyniki niż mężczyźni (Jaworska i Matczak, 2008).

Poszczególne języki zawierają specyficzne słowa, których odpowiedniki nie istnieją w innych językach (Wierzbicka, 1997). Ta obserwacja jest punktem wyjścia do analizy możliwych związków między językiem a myśleniem – język nie jest używany wyłącznie do komunikacji, odgrywa on także istotną rolę w funkcjonowaniu poznawczym. Funkcja poznawcza języka polega na wspomaganie procesów przetwarzania informacji, a zgodnie z hipotezą Sapira-Whorfa (hipotezą determinizmu językowego) język wpływa na sposób funkcjonowania systemu poznawczego (za: Nęcka, Orzechowski i Szymura, 2006; por. Wierzbicka, 1997). Benjamin Lee Whorf i Edward Sapir twierdzili również, że języki różnią się od siebie na tyle, że mają inne sposoby reprezentacji poznawczych rzeczywistości (za: Nęcka, Orzechowski i Szymura, 2006), co zdają się potwierdzać badania międzykulturowe (Gleason, 1961; Roberson, Davies i Davidoff, 2000). Jest możliwe, że osoby posługujące się językiem, który nie zawiera w swoim słowniku wielu określeń mogących służyć jako zwroty do bliskiego partnera myślą w inny sposób niż osoby posługujące się językiem zawierającym wiele takich słów.

Prace z zakresu kulturoznawstwa mogą stanowić cenne źródło hipotez dotyczących funkcjonowania psychologicznego osób mieszkających w różnych państwach (por. Lewandowski, 2004). Można spekulować na temat różnic w zakresie funkcjonowania psychicznego oraz społecznego Polaków i Niemców z uwagi na niepowtarzalną historię tych narodów wskazując, jakoby Niemcy byli ludźmi ambitnymi i chłodnymi, a Polacy mieliby być wspólnotowi i bohaterscy. Należy jednak pamiętać o tym, że przypisywanie członkom grup społecznych cech psychologicznych bez zastosowania poprawnych metodologicznie badań jest nieuprawnione. Wydaje się, że takie badania będą w przyszłości potrzebne z uwagi na procesy migracyjne w Europie i związane z tym wyzwania. Przykładem takich badań mogą być doniesienia wskazujące na to, że Polacy są bardziej skłonni do karania wykroczeń społecznych w porównaniu do Niemców (Wojdyło, Kazén, Kuhl i Mitina, 2014). Za przyczynę tych wyników uważa się fakt, że Polska jest krajem bardziej konserwatywnym niż Niemcy.

Ze względu na brak danych empirycznych, które mogłyby świadczyć o tym, że wyrażanie czułości w bliskich związkach może zależeć od kontekstu kulturowego czy językowego, podjęto się opracowania tego zagadnienia z punktu widzenia możliwości implikacji dla praktyki psychologicznej.

Postawiono następujące hipotezy:

1. Zarówno Polacy i Polki, jak i Niemcy i Niemki wykazują podobny stosunek do wyrażania uczuć w bliskich relacjach.
2. Zarówno polskie kobiety, jak i polscy mężczyźni wykazują podobny stosunek do wyrażania uczuć w bliskich relacjach.
3. Zarówno niemieckie kobiety, jak i polskie kobiety wykazują podobny stosunek do wyrażania uczuć w bliskich relacjach.
4. Zarówno niemieckie kobiety, jak i niemieccy mężczyźni wykazują podobny stosunek do wyrażania czułych słów w bliskich relacjach.
5. Zarówno niemieccy mężczyźni, jak i polscy mężczyźni wykazują podobny

stosunek do wyrażania uczuć w bliskich relacjach.

2. Metoda.

2.1. Uczestnicy badania.

Uczestnikom badania została zaprezentowana ankieta internetowa obejmująca pytania na skali nominalnej oraz pięciostopniowej skali przedziałowej. Uczestnicy zostali zrekrutowani do badania za pomocą ogłoszenia umieszczonego na internetowym portalu społecznościowym. Analizując zebrane dane, zdecydowano o nieuwzględnieniu wyników 14 ankiet ze względu na brak deklaracji posiadania bliskiego partnera albo niepełne wypełnienie ankiety.

1. Grupę Polaków i Polek stanowiło 66 osób w wieku 18-33 lat (średnia wieku 21,7 lata; SD=2,7).

1.1. Podgrupę polskich kobiet stanowiły 44 osoby w wieku 19-31 lat (średnia wieku 21,52 lata; SD=2,09).

1.2. Podgrupę polskich mężczyzn stanowiły 22 osoby w wieku 19-33 lat (średnia wieku 22,14 lata; SD=3,52).

2. Grupę Niemców i Niemek stanowiło 32 osoby w wieku 19-34 lat (średnia wieku 23,47 lata; SD=3,52).

2.1. Podgrupę niemieckich kobiet stanowiło 25 osób w wieku 19-34 lat (średnia wieku 22,6 lata; SD=3,21).

2.2. Podgrupę niemieckich mężczyzn stanowiło 7 osób w wieku 23-30 lat (średnia wieku 26,57 lata; SD=2,72).

2.2. Procedura badania.

Grupie Polaków i Polek przedstawiono następującą instrukcję:

„Szanowni Państwo, bardzo prosimy o dokładne wypełnienie ankiety - umożliwi to nam prawidłową interpretację wyników. Wypełnienie ankiety trwa około 5 minut i składa się z odpowiedzi na pytania dotyczące czułych słów w kontekście własnego bliskiego związku. W każdej chwili można wycofać się z badania. Odpowiedzi pozostają w pełni anonimowe”.

Grupie Niemców i Niemek przedstawiono następującą instrukcję, przetłumaczoną z języka polskiego:

„Sehr geehrte Teilnehmer/innen, Wir bitten Euch die vorliegende Umfrage

sorgfältig auszufüllen – nur dieser möglich tun seine wahrheitsgemäße Auswertung der Ergebnisse. Das Ausfüllen des Fragebogens dauert ca. 5 Minuten und beinhaltet Fragen zu Koseworten in Relation zu eigenen Liebesbeziehungen. Ihr könnt die Befragung jederzeit abbrechen. Eure Antworten werden anonym behandelt”.

2.3. Operacjonalizacja hipotez.

1. Pomiędzy grupą Polaków i Polek oraz Niemców i Niemek nie występują różnice istotne statystycznie w odpowiedziach na stwierdzenia dotyczące wyrażania czułych słów w bliskim związku (stwierdzenia 5-19).
2. Pomiędzy podgrupą polskich kobiet oraz podgrupą polskich mężczyzn nie występują różnice istotne statystycznie w odpowiedziach na stwierdzenia dotyczące wyrażania czułych słów w bliskim związku (stwierdzenia 5-19).
3. Pomiędzy podgrupą niemieckich kobiet oraz podgrupą polskich kobiet nie występują różnice istotne statystycznie w odpowiedziach na stwierdzenia dotyczące wyrażania czułych słów w bliskim związku (stwierdzenia 5-19).
4. Pomiędzy podgrupą niemieckich kobiet oraz podgrupą niemieckich mężczyzn nie występują różnice istotne statystycznie w odpowiedziach na stwierdzenia dotyczące wyrażania czułych słów w bliskim związku (stwierdzenia 5-19).
5. Pomiędzy podgrupą niemieckich mężczyzn oraz podgrupą polskich mężczyzn nie występują różnice istotne statystycznie w odpowiedziach na stwierdzenia dotyczące wyrażania czułych słów w bliskim związku (stwierdzenia 5-19).

3. Wyniki.

Uczestnicy badania z grupy Polaków i Polek zadeklarowali, że są ze swoim obecnym partnerem / obecną partnerką średnio 25.24 miesiąca (SD=20.37). W przypadku 16 osób zadeklarowany czas trwania związku był niejednoznaczny, dlatego nie uwzględniono

go w obliczaniu średniego czasu trwania związku.

Uczestnicy badania z grupy Niemców i Niemek zadeklarowali, że są ze swoim obecnym partnerem / obecną partnerką średnio 39.43 miesiąca (SD=38.48). W przypadku 10 osób zadeklarowany czas trwania związku był niejednoznaczny, dlatego nie uwzględniono go przy obliczaniu średniego czasu trwania związku.

3.1. Porównanie grupy Polaków i Polek oraz Niemców i Niemek.

Przeprowadzono porównanie międzygrupowe za pomocą testu U Manna-Whitneya.

Grupa Polaków i Polek w porównaniu do grupy Niemców i Niemek w wyższym stopniu zgadza się z następującymi stwierdzeniami:

1. Kiedy jestem szczęśliwy mam większą ochotę na używanie czułych słów w stosunku do mojego partnera / mojej partnerki (U=678,5; z=3,22; p<0,01). Średnia ranga w grupie Polaków i Polek wyniosła 55,22, a w grupie Niemców i Niemek – 37,70.
2. Uważam, że używanie czułych słów w stosunku do mojego partnera / mojej partnerki poprawia z nim / nią relacje (U=536; z=4,22; p<0,01). Średnia ranga w grupie Polaków i Polek wyniosła 57,38, a w grupie Niemców i Niemek – 33,25.
3. Uważam, że stosowanie czułych słów w stosunku do mojego partnera / mojej partnerki odgrywa dużą rolę w funkcjonowaniu naszej relacji (U=548,5; z=3,97; p<0,01). Średnia ranga w grupie Polaków i Polek wyniosła 57,19, a w grupie Niemców i Niemek – 33,64.
4. Używam czułych słów w stosunku do mojego partnera / mojej partnerki dlatego, że sprawię jej / mu to przyjemność (U=565; z=3,20; p<0,01). Średnia ranga w grupie Polaków i Polek wyniosła 55,56, a w grupie Niemców i Niemek – 37,00.
5. Mój partner / moja partnerka uwielbia gdy używam w stosunku do niego / niej czułych słów (U=746; z=2,47; p<0,05). Średnia ranga w grupie

- Polaków i Polek wyniosła 54,20, a w grupie Niemców i Niemek – 39,81.
6. Lubię gdy mój partner / moja partnerka używa w rozmowach ze mną czułych słów ($U=701,5$; $z=2,90$; $p<0,01$). Średnia ranga w grupie Polaków i Polek wyniosła 54,87, a w grupie Niemców i Niemek – 38,42.
 7. Uważam, że używanie czułych słów w stosunku do mojego partnera / mojej partnerki jest dobrą formą okazywanie mu / jej swoich uczuć ($U=575$; $z=3,91$; $p<0,01$). Średnia ranga w grupie Polaków i Polek wyniosła 56,79, a w grupie Niemców i Niemek – 34,47.

Grupa Polaków i Polek w porównaniu do grupy Niemców i Niemek w niższym stopniu zgadza się z następującymi stwierdzeniami:

1. Moim zdaniem bez znaczenia jest sposób w jaki zwracam się do swojego partnera / swojej partnerki ($U=1408,5$; $z=3,32$; $p<0,01$). Średnia ranga w grupie Polaków i Polek wyniosła 44,16, a w grupie Niemców i Niemek – 60,52.

2. Stosowanie czułych słów jest bez znaczenia w bliskich związkach ($U=1348$; $z=2,60$; $p<0,01$). Średnia ranga w grupie Polaków i Polek wyniosła 45,08, a w grupie Niemców i Niemek – 58,62.

W przypadku pozostałych stwierdzeń nie stwierdzono różnic pomiędzy grupami.

3.2. Porównanie podgrupy polskich kobiet i podgrupy polskich mężczyzn. Przeprowadzono porównanie międzygrupowe za pomocą testu U Manna-Whitneya. Polskie kobiety w porównaniu z polskimi mężczyznami w wyższym stopniu zgadzają się ze stwierdzeniem: „Lubię gdy mój partner / moja partnerka używa w rozmowach ze mną czułych słów” ($U=276,5$; $Z=-3,16$; $p<0,01$). Średnia ranga w grupie polskich kobiet wyniosła 38,22, a w grupie polskich mężczyzn – 24,07.

W przypadku pozostałych stwierdzeń nie stwierdzono różnic pomiędzy grupami.

Stwierdzenie / grupy badawcze	Grupa Polaków i Polek (n=66)	Grupa Niemców i Niemek (n=32)	Podgrupa polskich kobiet (n=44)	Podgrupa niemieckich kobiet (n=25)	Podgrupa polskich mężczyzn (n=22)	Podgrupa niemieckich mężczyzn (n=7)
Stwierdzenie 5.	M=4.57 (SD=0.82)	M=4.47 (SD=0.71)	M=4.52 (SD=0.92)	M=4.44 (SD=0.70)	M=4.67 (SD=0.56)	M=4.57 (SD=0.73)
Stwierdzenie 6.	M=4.50 (SD=0.93)	M=3.94 (SD=1.00)	M=4.57 (SD=0.78)	M=4.00 (SD=1.02)	M=4.33 (SD=1.17)	M=3.71 (SD=0.88)
Stwierdzenie 7.	M=4.38 (SD=0.95)	M=3.53 (SD=1.00)	M=4.30 (SD=1.06)	M=3.60 (SD=1.02)	M=4.57 (SD=0.66)	M=3.29 (SD=0.88)

Tabela 1. Średnie wyniki uzyskane przez grupy badawcze w danych stwierdzeniach. Numer stwierdzenia odpowiada numerowi pytania w oryginalnej ankiecie (por. 6.1. Narzędzia badawcze).

Stwierdzenie 8.	M=3.97 (SD=1.14)	M=2.97 (SD=1.07)	M=3.95 (SD=1.21)	M=3.04 (SD=1.11)	M=4.10 (SD=0.92)	M=2.71 (SD=0.88)
Stwierdzenie 9.	M=1.33 (SD=0.80)	M=1.81 (SD=0.88)	M=1.34 (SD=0.85)	M=1.80 (SD=0.89)	M=1.29 (SD=0,70)	M=1.86 (SD=0.83)
Stwierdzenie 10.	M=4.09 (SD=0.96)	M=3.72 (SD=0.91)	M=4.16 (SD=0.98)	M=3.72 (SD=0.87)	M=3.95 (SD=0.95)	M=3.71 (SD=1.03)
Stwierdzenie 11.	M=4.20 (SD=0.94)	M=3.94 (SD=0.70)	M=4.23 (SD=1.00)	M=3.96 (SD=0.72)	M=4.19 (SD=0,79)	M=3.86 (SD=0.64)
Stwierdzenie 12.	M=3.86 (SD=1.27)	M=3.63 (SD=1.22)	M=3.86 (SD=1.20)	M=3.60 (SD=1.20)	M=3.81 (SD=1.40)	M=3.71 (SD=1.28)
Stwierdzenie 13.	M=4.11 (SD=0.91)	M=3.50 (SD=0.87)	M=4.05 (SD=1.00)	M=3.52 (SD=0.90)	M=4.24 (SD=0.68)	M=3.43 (SD=0.73)
Stwierdzenie 14.	M=4.09 (SD=1.04)	M=3.66 (SD=0.89)	M=3.95 (SD=1.13)	M=3.60 (SD=0.85)	M=4.38 (SD=0.79)	M=3.86 (SD=0.99)
Stwierdzenie 15.	M=3.26 (SD=1.31)	M=3.31 (SD=1.38)	M=3.43 (SD=1.14)	M=3.36 (SD=1.41)	M=2.81 (SD=1,50)	M=3.14 (SD=1.25)
Stwierdzenie 16.	M=1.47 (SD=0.96)	M=1.78 (SD=0.82)	M=1.52 (SD=1.08)	M=1.72 (SD=0.72)	M=1.38 (SD=0.65)	M=2.00 (SD=1.07)
Stwierdzenie 17.	M=4.36 (SD=0.88)	M=3.78 (SD=1.02)	M=4.59 (SD=0.75)	M=3.96 (SD=0.87)	M=3.90 (SD=0.97)	M=3.14 (SD=1.25)
Stwierdzenie 18.	M=4.39 (SD=0.90)	M=3.56 (SD=1.09)	M=4.48 (SD=0.87)	M=3.64 (SD=1.09)	M=4.24 (SD=0.97)	M=3.29 (SD=1.03)
Stwierdzenie 19.	M=3.17 (SD=1.19)	M=3.38 (SD=1.39)	M=3.07 (SD=1.10)	M=3.40 (SD=1.41)	M=3.33 (SD=1.36)	M=3.29 (SD=1.28)

Tabela I, cd.

3.3. Porównanie podgrupy niemieckich kobiet oraz podgrupy polskich kobiet.

Przeprowadzono porównanie międzygrupowe za pomocą testu U Manna-Whitneya. Podgrupa polskich kobiet w porównaniu do podgrupy niemieckich kobiet w wyższym stopniu zgadza się z następującymi stwierdzeniami:

1. Kiedy jestem szczęśliwy mam większą ochotę na używanie czułych słów w stosunku do mojego partnera / mojej partnerki ($U=369$; $z=2,55$; $p<0,05$). Średnia ranga w grupie polskich kobiet wyniosła 39,11, a w grupie niemieckich kobiet – 27,76.
2. Uważam, że używanie czułych słów w stosunku do mojego partnera / mojej partnerki poprawia z nim / nią relacje ($U=323$; $z=3,02$; $p<0,01$). Średnia ranga w grupie polskich kobiet wyniosła 40,16, a w grupie niemieckich kobiet – 25,92.
3. Uważam, że stosowanie czułych słów w stosunku do mojego partnera / mojej partnerki odgrywa dużą rolę w funkcjonowaniu naszej relacji ($U=307$; $z=3,13$; $p<0,01$). Średnia ranga w grupie polskich kobiet wyniosła 40,52, a w grupie niemieckich kobiet – 25,28.
4. W interakcjach z moim partnerem / moją partnerką stosuję różnorodne czułe wyrażenia w stosunku do niego / do niej ($U=390$; $z=2,18$; $p<0,05$). Średnia ranga w grupie polskich kobiet wyniosła 38,64, a w grupie niemieckich kobiet – 28,60.
5. Używam czułych słów w stosunku do mojego partnera / mojej partnerki dlatego, że sprawie jej / mu to przyjemność ($U=372,5$; $z=2,32$; $p<0,05$). Średnia ranga w grupie polskich kobiet wyniosła 39,03, a w grupie niemieckich kobiet – 27,90.
6. Lubię gdy mój partner / moja partnerka używa w rozmowach ze mną czułych słów ($U=324$; $z=3,16$; $p<0,01$). Średnia ranga w grupie polskich kobiet wyniosła 40,14, a w grupie niemieckich kobiet – 25,96.
7. Mój partner / moja partnerka używa w stosunku do mnie czułych słów

rzadziej gdy jesteśmy wśród znajomych ($U=293$; $z=3,48$; $p<0,01$). Średnia ranga w grupie polskich kobiet wyniosła 40,84, a w grupie niemieckich kobiet – 24,72.

Podgrupa polskich kobiet w porównaniu do podgrupy niemieckich kobiet w wyższym stopniu zgadza się z następującymi stwierdzeniami:

1. Moim zdaniem bez znaczenia jest sposób w jaki zwracam się do swojego partnera / swojej partnerki ($U=729,5$; $z=2,76$; $p<0,01$). Średnia ranga w grupie polskich kobiet wyniosła 30,92, a w grupie niemieckich kobiet – 42,18.
 2. Stosowanie czułych słów jest bez znaczenia w bliskich związkach ($U=692,5$; $z=2,08$; $p<0,05$). Średnia ranga w grupie polskich kobiet wyniosła 31,76, a w grupie niemieckich kobiet – 40,70.
- W przypadku pozostałych stwierdzeń nie stwierdzono różnic pomiędzy grupami.

3.4. Porównanie podgrupy niemieckich kobiet oraz podgrupy niemieckich mężczyzn.

Ze względu na niewystarczającą liczbę niemieckich mężczyzn odstąpiono od analizy statystycznej.

3.5. Porównanie podgrupy niemieckich mężczyzn oraz podgrupy polskich mężczyzn.

Ze względu na niewystarczającą liczbę niemieckich mężczyzn odstąpiono od analizy statystycznej.

4. Dyskusja.

4.1. Weryfikacja hipotez.

„Hipoteza 1. Pomiędzy grupą Polaków i Polek oraz Niemców i Niemek nie występują różnice istotne statystycznie w odpowiedziach na stwierdzenia dotyczące wyrażania czułych słów w bliskim związku (stwierdzenia 5-19)”.

Możliwe, że powyższa hipoteza nie jest prawdziwa, ponieważ stwierdzono istotne różnice pomiędzy grupami Polaków i Polek oraz Niemców i Niemek w odpowiedziach na stwierdzenia: 6, 7, 8, 9, 13, 14, 16, 17, 18.

„Hipoteza 2. Pomiędzy podgrupą polskich kobiet oraz podgrupą polskich

mężczyzn nie występują różnice istotne statystycznie w odpowiedziach na stwierdzenia dotyczące wyrażania czułych słów w bliskim związku (stwierdzenia 5-19)".

Możliwe, że powyższa hipoteza nie jest prawdziwa, ponieważ stwierdzono istotne różnice pomiędzy podgrupą polskich kobiet oraz podgrupą polskich mężczyzn w odpowiedzi na stwierdzenie 17.

„Hipoteza 3. Pomiędzy podgrupą niemieckich kobiet oraz podgrupą polskich kobiet nie występują różnice istotne statystycznie w odpowiedziach na stwierdzenia dotyczące wyrażania czułych słów w bliskim związku (stwierdzenia 5-19)".

Możliwe, że powyższa hipoteza nie jest prawdziwa, ponieważ stwierdzono istotne różnice pomiędzy podgrupą niemieckich kobiet oraz podgrupą polskich kobiet w odpowiedzi na stwierdzenia: 6, 7, 8, 9, 10, 13, 16, 17, 19.

„Hipoteza 4. Zarówno niemieckie kobiety, jak i niemieccy mężczyźni wykazują podobny stosunek do wyrażania czułych słów w bliskich relacjach (stwierdzenia 5-19)".

Ze względu na niewystarczającą liczbę niemieckich mężczyzn, weryfikacja tej hipotezy nie jest możliwa.

„Hipoteza 5. Zarówno niemieccy mężczyźni, jak i polscy mężczyźni wykazują podobny stosunek do wyrażania uczuć w bliskich relacjach (stwierdzenia 5-19)".

Ze względu na niewystarczającą liczbę niemieckich mężczyzn, weryfikacja tej hipotezy nie jest możliwa.

4.2. Porównanie grupy Polaków i Polek oraz Niemców i Niemek.

Stwierdzono, że zarówno Polacy, jak i Niemcy stosują w bliskich związkach czułe słowa. Zaobserwowanie podobnych wzorców stosowania czułych słów w stosunku do partnera/partnerki w towarzystwie i na osobności mogą świadczyć o podobnych normach i wzorcach kulturowych obu grup. Jest to interesująca obserwacja z punktu widzenia doniesień, twierdzących, że używanie czułego pseudonimu wobec partnera w sytuacjach społecznych może wywołać

zakłopotanie u obu partnerów (Little i Gelles, 1975). Obserwacja ta może świadczyć o zmianie norm kulturowych i społecznych w ciągu stosunkowo krótkiego czasu.

Pozytywny nastrój u Polaków przekłada się na częstość stosowania czułych słów, bycia miłym w stosunku do partnera, w przeciwieństwie do Niemców, u których nastrój (niezależnie jaki), nie odgrywa roli w relacjach z partnerem/partnerką.

Związek pomiędzy używaniem czułych słów a jakością bliskiej relacji może być złożony. Nawet w przypadku wykazania, że używanie czułych słów w bliskim związku jest skorelowane z wyższą jakością związku, nie wiemy, czy rzeczywiście rzadsze ich stosowanie przez partnerów wpływa na pogorszenie ich relacji.

Możliwe, że Polacy częściej używają czułych słów jako formy okazywania uczuć niż Niemcy, co może wyjaśniać różnicę między oboma grupami w przypisywaniu znaczenia używaniu czułych słów. Możliwe jest również, że Niemcy okazują swoje uczucia w stopniu podobnym do Polaków, ale dokonują tego w odmienny sposób. Ważne wydaje się więc sprawdzenie częstotliwości i jakości innych form okazywania sobie uczuć w obu grupach.

Warto jest zwrócić uwagę na potencjalne zastosowanie praktyczne prezentowanych wyników. Różnice pomiędzy próbą polską a niemiecką mogłyby zostać wykorzystane w terapii par międzykulturowych. Niektóre pary polsko-niemieckie mogą doświadczać konfliktów ze względu na niezadawalający ich poziom wyrażania uczuć w bliskiej relacji. Niewłaściwa atrybucja przyczyn rzadszego używania czułych słów czy wyrażania swoich uczuć w stosunku do partnera może prowadzić do obniżenia satysfakcji ze związku. Ta hipoteza również wymaga sprawdzenia w przyszłych badaniach.

4.3. Porównanie podgrupy polskich kobiet i podgrupy polskich mężczyzn.

Wyniki pozwalają na wysunięcie wniosku, że pomiędzy kobietami a mężczyznami nie ma różnicy związanej

z wagą, jaką przywiązują oni do stosowania czułych słów w rozmowach ze swoimi partnerami lub partnerkami. Świadczą one na korzyść tezy, że pomiędzy kobietami i mężczyznami istnieje znacznie więcej podobieństw niż różnic. Wyniki te mogą wydawać się zaskakujące z punktu widzenia metaanalizy twierdzącej, że kobiety w porównaniu do mężczyzn częściej stosują mowę wspólnotową, obejmującą m.in. rozmowy o uczuciach (Leaper i Ayres, 2007), jednakże należy wziąć pod uwagę, że różnica stwierdzona w powyższej metaanalizie między kobietami a mężczyznami była niewielka.

Jedyną zaobserwowaną istotną statystycznie różnicą między płciami jest wyższa satysfakcja odczuwana przez kobiety w sytuacji, gdy podczas interakcji ich partner / partnerka stosuje wobec nich czułych słów. Jedną z potencjalnych przyczyn mogą stanowić różnice wynikające z odmiennej emocjonalności kobiet i mężczyzn. Ze względu na to, że kobiety częściej wyrażają się w sposób bardziej wspólnotowy niż mężczyźni, mogą być one bardziej nastawione na to, że podobne wzorce przejawiać będą ich partnerzy / partnerki. Z tego powodu mogą przywiązywać większą wagę do sposobu, w jaki partner / partnerka się do nich zwraca. Kolejną przyczyną może być większa podatność kobiet na reagowania emocjonalnie na bodźce.

Nie można wykluczyć tego, że mężczyźni reagują równie emocjonalnie co kobiety na stosowanie wobec nich czułych słów przez ich partnerki / partnerów, choć nie zadeklarowali tego w badaniu. Przyczyną tej różnicy może być fakt, że mężczyźni ze względu na wymagania społeczne mogą niechętnie przyznawać się do tego, że lubią słyszeć czułe słowa. Mężczyźni na skutek procesu stereotypizacji genderowej są już od niemowlęctwa traktowani jako silniejsi od kobiet, którym zaś przypisuje się z góry delikatność i słabość (Rubin, Provenzano i Luria, 1974). Socjalizacja mogła więc w istotny sposób wpłynąć na deklarowane przez mężczyzn uczucia, gdyż

społeczeństwo przypisuje emocjonalność w dużo większym stopniu kobietom niż mężczyznom, od których wymaga się obrania bardziej chłodnego i racjonalnego stanowiska.

Możliwe jest, że stosowanie wobec partnera czułych słów jest przejawem większej troski i także może być związane z wyższym wskaźnikiem inteligencji emocjonalnej, co warto byłoby przeanalizować w przyszłych badaniach. W naszych badaniach uzyskaliśmy jedną istotną statystycznie różnicę pomiędzy kobietami i mężczyznami, sugerującą, że kobiety odczuwają większą satysfakcję w sytuacji, gdy ich partner/partnerka używa w rozmowach z nimi czułych słów, co jednak trudno jest odnieść do inteligencji emocjonalnej. Kobiety w porównaniu do mężczyzn uzyskują wyższe wyniki w kwestionariuszu INTE (Jaworska i Matczak, 2008), jednakże wyniki badania wskazują na istnienie niewielu różnic związanych ze stosowaniem czułych słów przez mężczyzn i kobiety.

4.4. Porównanie podgrupy polskich kobiet i podgrupy niemieckich kobiet. Uzyskane wyniki są zbliżone do wyników porównania grupy Polaków i Niemców. Różnicą wartą zaznaczenia jest, że o ile Polacy obu płci w porównaniu do Niemców wskazują, że ich partner/partnerka uwielbia, gdy używa się w stosunku do niego/niej czułych słów, to tej różnicy nie zaobserwowano w porównaniu polskich i niemieckich kobiet. Może to świadczyć o tym, że polskie kobiety przywiązują większą wagę do stanu emocjonalnego swoich partnerów niż niemieckie kobiety i polscy mężczyźni.

4.5. Dalsze kierunki badań i uwagi metodologiczne. Różnice w stosowaniu czułych słów, na które mogą wskazywać wyniki naszych badań, prawdopodobnie mogły powstawać w toku odmiennej socjalizacji kobiet i mężczyzn (Rubin, Provenzano i Luria, 1974). Być może są one także wynikiem

różnic w emocjonalności kobiet i mężczyzn, dlatego też w przyszłych badaniach warto odnieść się do koncepcji inteligencji emocjonalnej w modelu Mayera i Saloveya, uwzględniając przy tym aspekt językowy oraz kulturowy.

Interesujące byłoby przeprowadzenie badań w celu sprawdzenia słuszności hipotezy, że używanie czułych słów jest skorelowane dodatnio z jakością bliskich związków. W przypadku potwierdzenia powyższej hipotezy oraz na podstawie wyników przeprowadzonego przez nas badania można by wnioskować o tym, że Niemcy odczuwają mniejszą satysfakcję ze związków niż Polacy.

Jeżeli jest tak, że zadowolone pary modyfikują język, jakim się posługują, używając słów, które mają dla nich specjalne znaczenie (Navran, 1967; za: Morelock, 2005), to przyszłe badania mogłyby obejmować porównanie częstości stosowania czułych słów w stosunku do wyrażania ich na inne sposoby w bliskich związkach, a także korelację tych parametrów z satysfakcją ze związku. Zbadanie związku tych zmiennych przy uwzględnieniu wpływów kulturowych mogłoby pomóc w ustaleniu relacji między satysfakcją ze związku a czułymi słowami.

Przyszłe badania powinny również obejmować możliwość wypowiedzi uczestników badania na temat przykładowych czułych słów, których używają oni w bliskich związkach oraz częstotliwości stosowania każdego z nich. Ze względu na to, że w badaniach anglosaskich najczęściej partnerzy nadawali sobie pseudonimy (Hopper, Knapp i Scott, 1981; za: Morelock, 2005), interesujące mogłoby być porównanie rodzaju czułych słów stosowanych przez daną osobę w kontekście jej pochodzenia.

Kierunkiem, który również wydaje się być warty zbadania, jest przeprowadzenie badań nad stosowaniem czułych słów wśród osób, które są w dłuższym stałym związku w odniesieniu do dynamiki bliskiego związku (Sternberg, 1986). Możliwe, że umożliwiłoby to sprawdzenie, jak wiele ze związków osób, które nie

stosują czułych słów wobec partnera, jest w fazie związku pustego bądź w fazie rozpadu.

Konieczne jest podkreślenie ograniczeń niniejszego badania. Przebadane grupy były w niewielkim stopniu zróżnicowane wiekowo, wyniki są zatem pośrednio powiązane z krótką średnią długością związków w tej grupie wiekowej. Przeprowadzone przez nas badanie może charakteryzować się niską trafnością ze względu na możliwe nieprawidłowości związane z tłumaczeniem ankiety z języka polskiego na język niemiecki. Z tego względu warto byłoby powtórzyć badanie na obu próbach, przy zastosowaniu techniki odwrotnego tłumaczenia z udziałem niezależnych tłumaczy. Należy zwrócić również uwagę na małą ilość osób w próbie niemieckiej oraz na zróżnicowanie płciowe pomiędzy grupą Polaków i Niemców.

Istotnym ograniczeniem badania jest różny staż związków uczestników badania. Średni staż związków Polaków i Polek był zdecydowanie mniejszy od stażu związku Niemców i Niemek co niewątpliwie mogło wpłynąć na uzyskane wyniki. Przyszłe badania powinny obejmować zatem grupy osób o podobnym stażu związku.

5. Literatura:

- Brackett, M. A., Warner, R. M., Bosco, J.S. (2005). Emotional intelligence and relationship quality among couples. *Personal Relationships*, 12, 197-212.
- Ciarrochi, J. V., Chan, A. Y. C., Caputi, P. (2000). a critical evaluation of the emotional intelligence construct. *Personality and Individual Differences*, 28, 539-561.
- Dindia, K., Allen, M. (1992). Sex differences in self-disclosure: a meta - analysis. *Psychological Bulletin*, 112, 106-124.
- Gleason, H.A. (1961). *An introduction to descriptive linguistics*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Jaworowska, A., Matczak, A. (2008). *Kwestionariusz Inteligencji Emocjonalnej INTE*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych.

Leaper, C., Ayres, M. (2007). A meta-analytic review of gender variations in adults' language use: Talkativeness, affiliative speech, and assertive speech. *Personality and Social Psychology Review*, 11, 328-363.

Lewandowski, E. (2004). *Pejzaż etniczny Europy*. Warszawa: Muza.

Little, C. B., Gelles, R. J. (1975). The social psychological implications of forms of address. *Sociometry*, 38, 573-586.

Mayer, J. D., Salovey, P. (1997). *What is emotional intelligence?* Basic Books, New York.

Morelock, B. S. (2005). Personal idiom use and affect regulation. *Dissertation in Marriage and Family Therapy*.

Nęcka, E., Orzechowski, J., Szymura, B. (2006). *Psychologia poznawcza*. Warszawa: Polskie Wydawnictwo Naukowe PWN.

Roberson, D., Davies, I., Davidoff, J. (2000). Color categories are not universal: replications and new evidence from a stone-age culture. *Journal of Experimental Psychology: General*, 129, 369-398.

Rubin, J., Provenzano, F., Luria, Z. (1974). The eye of the beholder: Parents' views on sex of newborns. *American Journal of Orthopsychiatry*, 44(4), 512-519.

Sternberg, R.C. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review*, 93(2), 119-135.

Wierzbicka, A. (1997). *Understanding Cultures through Their Key Words*. New York: Oxford University Press.

Wojciszke, B. (1994). *Psychologia miłości. Intymność. Namietność. Zaangażowanie*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Wojdyło, K., Kazén, M., Kuhl, J., Mitina, O. (2014). Individual Differences in Coping with Mortality Salience in Germany vs. Poland: Cultural World View or Personal View Defense? *Polish Psychological Bulletin*, 45, 249-256.

6. Narzędzia badawcze.

6.1. Stwierdzenia przedstawione grupie Polaków i Polek.

Grupie Polaków i Polek zaprezentowano następujące pytania:

1. Jakiej jesteś płci?

Możliwe odpowiedzi: Kobieta / Mężczyzna

2. W jakim jesteś wieku?

[Skala ilorazowa]

3. Czy posiadasz bliskiego partnera? (chłopak/dziewczyna, narzeczony/narzeczona, mąż/zona)?

Możliwe odpowiedzi: Tak / Nie

4. Jak długo jesteś ze swoim obecnym partnerem/ obecną partnerką?

[Skala ilorazowa]

5. Sprawia mi przyjemność zwracanie się do mojego partnera / mojej partnerki w sposób czuły.

[Skala przedziałowa] 1-5, całkowicie się nie zgadzam / zgadzam

6. Kiedy jestem szczęśliwy mam większą ochotę na używanie czułych słów w stosunku do mojego partnera / mojej partnerki.

[Skala przedziałowa] 1-5, całkowicie się nie zgadzam / zgadzam

7. Uważam, że używanie czułych słów w stosunku do mojego partnera / mojej partnerki poprawia z nim / nią relacje.

[Skala przedziałowa] 1-5, całkowicie się nie zgadzam / zgadzam

8. Uważam, że stosowanie czułych słów w stosunku do mojego partnera / mojej partnerki odgrywa dużą rolę w funkcjonowaniu naszej relacji.

[Skala przedziałowa] 1-5, całkowicie się nie zgadzam / zgadzam

9. Moim zdaniem bez znaczenia jest sposób w jaki zwracam się do swojego partnera / swojej partnerki.

[Skala przedziałowa] 1-5, całkowicie się nie zgadzam / zgadzam

10. W interakcjach z moim partnerem / moją partnerką stosuję różnorodne czułe wyrażenia w stosunku do niego / do niej.

[Skala przedziałowa] 1-5, całkowicie się nie zgadzam / zgadzam

11. Staram się zwracać w sposób czuły do mojego partnera w codziennych sytuacjach.

[Skala przedziałowa] 1-5, całkowicie się nie zgadzam / zgadzam

12. Mój partner / moja partnerka używa w stosunku do mnie czułych słów częściej gdy jesteśmy sami.

[Skala przedziałowa] 1-5, całkowicie się nie zgadzam/zgadzam

13. Używam czułych słów w stosunku do mojego partnera / mojej partnerki dlatego, że sprawia jej / mu to przyjemność.
[Skala przedziałowa] 1-5, całkowicie się nie zgadzam / zgadzam
14. Mój partner / moja partnerka uwielbia gdy używam w stosunku do niego/ niej czułych słów.
[Skala przedziałowa] 1-5, całkowicie się nie zgadzam / zgadzam
15. Kiedy jestem nieszczęśliwy mam mniejszą ochotę na używanie czułych słów w stosunku do mojego partnera / mojej partnerki.
[Skala przedziałowa] 1-5, całkowicie się nie zgadzam / zgadzam
16. Stosowanie czułych słów jest bez znaczenia w bliskich związkach.
[Skala przedziałowa] 1-5, całkowicie się nie zgadzam / zgadzam
17. Lubię gdy mój partner / moja partnerka używa w rozmowach ze mną czułych słów.
[Skala przedziałowa] 1-5, całkowicie się nie zgadzam / zgadzam
18. Uważam, że używanie czułych słów w stosunku do mojego partnera / mojej partnerki jest dobrą formą okazywania mu / jej swoich uczuć.
[Skala przedziałowa] 1-5, całkowicie się nie zgadzam / zgadzam
19. Mój partner / moja partnerka używa w stosunku do mnie czułych słów rzadziej gdy jesteśmy wśród znajomych.
[Skala przedziałowa] 1-5, całkowicie się nie zgadzam / zgadzam
5. Es bereitet mir Freude, mich in der Gegenwart meines Partners/ meiner Partnerin liebevoll und zärtlich auszudrücken.
[Skala przedziałowa] 1-5, ich stimme auf keinen Fall zu / ich stimme vollkommen zu
6. Wenn ich glücklich bin, benutze ich häufiger Koseworte.
[Skala przedziałowa] 1-5, ich stimme auf keinen Fall zu / ich stimme vollkommen zu
7. Ich bin der Meinung, dass der Gebrauch von Koseworten meine Beziehung zu meinem Partner / meiner Partnerin positiv beeinflusst.
[Skala przedziałowa] 1-5, ich stimme auf keinen Fall zu / ich stimme vollkommen zu
8. Ich glaube, dass die Anwendung von Koseworten unsere Beziehung aufwertet.
[Skala przedziałowa] 1-5, ich stimme auf keinen Fall zu / ich stimme vollkommen zu
9. Es hat keinerlei Bedeutung wie ich mich gegenüber meinem Partner / meiner Partnerin äußere.
[Skala przedziałowa] 1-5, ich stimme auf keinen Fall zu / ich stimme vollkommen zu
10. In der Interaktion mit meinem Partner/ meiner Partnerin verwende ich eine Vielfalt von zärtlichen, liebevollen Ausdrücken.
[Skala przedziałowa] 1-5, ich stimme auf keinen Fall zu / ich stimme vollkommen zu
11. Ich bemühe mich, mich meinem Partner / meiner Partnerin gegenüber in alltäglichen Situationen liebevoll zu äußern.
[Skala przedziałowa] 1-5, ich stimme auf keinen Fall zu / ich stimme vollkommen zu
12. Mein Partner / meine Partnerin verwendet mir gegenüber häufiger Koseworte, wenn wir alleine sind.
[Skala przedziałowa] 1-5, ich stimme auf keinen Fall zu / ich stimme vollkommen zu
13. Ich verwende gegenüber meinem Partner / meiner Partnerin Koseworte, weil ich denke, dass es ihm / ihr Freude bereitet.
[Skala przedziałowa] 1-5, ich stimme auf keinen Fall zu / ich stimme vollkommen zu
14. Mein Partner / meine Partnerin liebt es, wenn ich ihm/ ihr gegenüber Koseworte verwende.
[Skala przedziałowa] 1-5, ich stimme auf keinen Fall zu / ich stimme vollkommen zu
- 6.1. Stwierdzenia przedstawione grupie Niemców i Niemek.
Grupie Niemców i Niemek zaprezentowano następujące pytania:
1. Geschlecht
Możliwe odpowiedzi: Weiblich / Männlich
2. Wie alt bist Du?
[Skala ilorazowa]
3. Befindest Du dich zur Zeit in einer Beziehung? (Freund/ Freundin ; Verlobter/ Verlobte ; Ehemann; Ehefrau)?
Możliwe odpowiedzi: Ja / Nein
4. Wenn ja, wie lange seid Ihr zusammen?
[Skala ilorazowa]

15. Wenn ich unglücklich bin, habe ich weniger Lust Koseworte gegenüber meinem Partner/ meiner Partnerin zu äußern.
[Skala przedziałowa] 1-5, ich stimme auf keinen Fall zu / ich stimme vollkommen zu
16. Die Verwendung von Kosenamen/-worten hat keine Bedeutung in engen Beziehungen.
[Skala przedziałowa] 1-5, ich stimme auf keinen Fall zu / ich stimme vollkommen zu
17. Ich mag es, wenn mein Partner/ meine Partnerin während unserer Gespräche Koseworte verwendet.
[Skala przedziałowa] 1-5, ich stimme auf keinen Fall zu / ich stimme vollkommen zu
18. Ich bin der Meinung, dass der Gebrauch von Kosenamen meinem Partner / meiner Partnerin gegenüber eine gute Art ist, ihm / ihr meine Gefühle zu zeigen.
[Skala przedziałowa] 1-5, ich stimme auf keinen Fall zu / ich stimme vollkommen zu
19. Mein Partner / meine Partnerin benutzt mir gegenüber seltener Koseworte, wenn wir unter Bekannten sind.
[Skala przedziałowa] 1-5, ich stimme auf keinen Fall zu / ich stimme vollkommen zu